

НИВА НА ЗДРАВЕ

Науката хомеопатия

В т о р и т о м

с е р и я • з д р а в е •

ДЖОРДЖ
ВИТУЛКАС

ЕДВА ЛИ ИМА ЛЕКАР ХОМЕОПАТ, който да не познава трудовете на проф. Витулкас. И който да не оценява по достойнство всеотдайната му работа: повече от 65 години практикува и преподава хомеопатия според теорията на Самуел Ханеман; пази я като своя най-скъпа рожба; неуморно доказва пред света, че този метод на лечение е не само най-миролюбивият, но и дава реални шансове за дълготрайно изцеление и връщане на радостта от земното присъствие; че хомеопатията е наука, която трябва да се изучава задълбочено и да се прилага отговорно, следвайки неотлъчно основните принципи, описани в *Органона*.

Нива на здраве на проф. Витулкас е естествено продължение на обширния му труд *Науката хомеопатия* и е безценно помагало за всеки, който изучава или практикува хомеопатия; за всеки, който иска правилно и компетентно да прилага хомеопатията като лечебен метод, както и за всеки, който се стреми да разбере и да прилага принципите на здравето и болестта в живота си.

И всеки, който иска отговорно и почтено да води пациентите си към здраве и усещане за вътрешен мир, би изпитал истинска благодарност за синтезираната и простиичко структурирана информация, разбираема и лесно смилаема до

ри и без академична подплата. Ясната и подредена система за нивата на здраве би подпомогнала всеки пациент и читател, поел по пътя на самоусъвършенстването.

А специалистите ще разширят неимоверно възможностите си за точна преценка и прогноза на всеки един хомеопатичен случай: лечим ли е, или не; колко време би отнело лечението; да очакваме ли остра лечебна криза и какво означава тя; с каква потенция да започнем; колко време да изчакаме и кога да сменим потенцията или лекарството; последователността на хомеопатичните лекарства, за да достигнем пълно излекуване; кои са евентуалните пречки пред успешното лечение. И много бързо ще осъзнаят, че са попаднали на неподозирано логичен метод за водене на хомеопатичен случай по най-правилния начин.

Потенциалът на познанието не допуска ограничения. Има само необятност. И когато на пътя ти се *изпреди* изключителната личност на Джордж Витулкас, няма как да не те зарази с бацила на изследователя. Просто защото вече има кой да те води за ръка – човекът, даряващ търпеливо и докрай прозренията и познанията си за тънкостите на науката хомеопатия – лечебния метод, основан преди повече от 200 години и доказал своето място в битието на мислещите хора.

Ние, учениците на проф. Витулкас, дипломирани или обучаващи се към IACH – Международна академия по класическа хомеопатия на о-в Алонисос, Гърция, и представителството в България – Медицински център „Ханеман“, изказваме своята благодарност към колегите д-р Тодор Тодоров, д-р Светла Йорданова, Ива Иванова и Силвия Цветкова за безрезервните им усилия да представят на нас и на всички бъдещи сту-

генти и възискателни читатели възможността да четем „Нива на здраве“ на родния си език.

За повече информация относно курсовете на проф. Витул-кас, провеждани в България, посетете сайта:

www.homeopathy-bulgaria.com

или позвънете на телефон: 0887505642.

д-р Даниел Русев

ръководител на Медицински център „Ханеман“

ПРЕДГОВОР

ПЪРВОТО ИЗДАНИЕ НА *Нива на здраве* беше публикувано през 2010 г. като втори том на *Науката хомеопатия*, за да удовлетвори нуждата от ръководство за студентите в моята програма за електронно обучение, започнала през юни същата година. Необходимостта наложи бързото му създаване и по-късно осъзнах, че има много обяснения и идеи, които трябва да разгърна за по-задълбочено разбиране на материала. Това преработено издание е написано в по-съвременен стил, съдържанието е допълнено, изчистено и много по-детайлно представя моята теория за нивата на здраве.

Усвояването на *Нива на здраве* е основополагащо в хомеопатичната практика. Днес повечето случаи, с които се сблъсква практикуващият хомеопат, са многолики и усложнени от предписаните преди това алопатични лекарства, както и от болестните слоеве, и имат нужда от няколко последователни лекарства. Знанието кои лекарства да се предпишат и в какъв ред, е от огромна важност за крайния изход на случая. Освен това познаването на *Нива на здраве* има решаващо значение за реакцията, която очаква хомеопатът след даване на лекарство, за продължителността на живота на пациента, дозата и вероятността за излекува-

не. Надявам се, че това преработено издание ще даде възможност за задълбочено вникване в теорията.

Каш Касия Лео работи усърдно с изключителна страст в преработването на началния текст. Искам да ѝ благодаря за нейната отдаденост и помощ. Благодаря също и на Уебстър Уилямс, който с умела редакция нанесе последни щрихи в изданието.

Джордж Витулкас

ВЪВЕДЕНИЕ:

Хомеопатия в практиката

ЗА ДА МОЖЕ ДА ПРИЛАГА успешно хомеопатия, опитният хомеопат трябва да владее изключително добре теоретичните принципи на дисциплината. Изучаването на основната материя е задължителна за хомеопатите, които търсят най-добрия клиничен резултат.

Енергийният комплекс на организма:
жизнената сила на Самуел Ханеман

Енергийният комплекс на организма¹, разглеждан тук, е свързан в единно цяло със защитния механизъм. Терминът *енергиен комплекс* трябва да се разбира като общата способност на организма да реагира незабавно на вътрешни и външни стимули – положителни или отрицателни.

Цялата концепция за здраве и болест се основава на способността на организма да поддържа хомеостаза. Енергийният комплекс (известен също като *жизнена сила* на Ханеман) е в основата на оптималното здраве и благополучие или липсата на такива. Когато енергийният комплекс е засегнат, се нарушава равновесието. След време това нарушение оказва огромно влияние върху физическото тяло и предизвиква болест. Болестта не е фиксирано статично състояние на орга-

низма, а непрекъснат процес на движение на флуиди. От първото въздействие на стреса върху организма до появата на забележими и установими болестни изменения винаги има период на зараждане с недоловими електрохимични промени. Дали лечението ще бъде успешно, зависи главно от състояението на жизнената сила на пациента.

Защитен механизъм и енергиен комплекс

Защитният механизъм е сложна система в нашето тяло, създадена да го пази от неблагоприятни фактори – външни или вътрешни. Изграден е основно от ретикулоендотелната система, симпатиковия и парасимпатиковия дял на вегетативната нервна система, ендокринната система и лимфната (имунната) система. В бъдеще науката ще докаже, че има многофасетна енергийна структура, която синхронизира и управлява всички системи и органи на физическото тяло. Защитният механизъм е толкова сложен, че цялостното му функциониране не е напълно проучено, нито е напълно изяснено. Именно той се стреми да поддържа постоянно оптимална хомеостаза (баланс) в организма.

Разглеждам своето определение за напълно балансирано здраве и благополучие в *Науката хомеопатия*: Здраве е Свобода. Свобода от болка във физическото тяло; Свобода от страст на емоционално ниво, която преминава в динамично състояние на вътрешен мир и спокойствие; Свобода на умствено ниво и сливане с Истината.

Според тази дефиниция малко хора – особено в Западния свят, могат да твърдят, че са напълно здрави.

Симптомите са полезни!

При липса на хомеостаза организмът развива признаци и симптоми като реакция на защитния механизъм за възстановяване на нужното равновесие. Хомеопатичното лекарство е насочено към защитния механизъм, като го стимулира енергийно да увеличи и да засили реакцията. Загубата на енергия или смущение в енергийния комплекс, причинени от всеки вид стрес или травма, водят до нарушаване на стабилното равновесно състояние. За да поддържа здравето, когато това се случи, защитният механизъм (който е постоянно активен) не може вече автоматично да поддържа своето физиологично равновесие и започва да създава видими признаци или симптоми за защита на жизненоважните системи на организма². Когато нарушеното равновесие в организма стигне до критична точка на опасност, защитният механизъм се активира и предупреждава чрез изява на симптоми.

Например, когато организмът е изложен на прекомерно топлинно или студово въздействие, вътрешният термостат се включва и започва да противодейства чрез свиване или отпускане на кръвоносните съдове. Ако все пак тези стресови фактори преодолеят защитата на организма, ще се развие настинка или топлинен удар, което ще доведе до поява на симптоми. Симптомите са полезни, защото са създадени да неутрализират болестта. Ако тези състояния не се лекуват правилно и симптомите са потиснати от силни химични лекарства, защитният механизъм ще бъде принуден да измести своя отговор и да прояви симптоми на по-дълбоко ниво^{3,4,5}. Изявата на симптоми е естествената защита на организма.

Последиците при потискане на симптомите

В много случаи конвенционалното лечение на болестта е потискащо и осуетява естественото функциониране на защитния механизъм на човешкото тяло. Според конвенционалната медицина симптомите трябва да се предотвратяват или потискат. Когато проучва историята на заболяванията на пациента, хомеопатът трябва да е наясно, че нищо не се случва без причина в организма. Всеки симптом или синдром – остър или хроничен, се появява, защото това е възможно най-добрият начин за противодействие на болестта, който организмът е избрал. Защитният механизъм автоматично изработва нужната и най-подходяща реакция за конкретното нарушение на равновесието в момент на стрес. Щом се намесим с химични лекарства, спонтанната изява е възпрепятствана и механизмът трябва да приеме следващата възможно най-добра форма на защита.

Обаче симптомите ще се проявят винаги на по-дълбоко ниво, отколкото на предишното⁶. Затова основната цел на защитния механизъм е да задържи нарушението далеч от жизненоважни органи в периферни области като кожа, лигавици или мускули. Ако организмът не може да прояви симптоми на по-повърхностно ниво, накрая ще отстъпи и ще създаде симптоми на по-дълбоко ниво, засягайки по-важни органи^{7,8}.

Карта на водещите симптоми

Симптомите на пациента са компас за хомеопата в търсене на правилното лекарство. Защитният механизъм изработва точно определена съвкупност от симптоми като отговор на

специфичен стрес и стимули. Симптомите показват пътя, който защитният механизъм е избрал за противодействие на болестта.

В хомеопатията различни прости вещества се тестват върху здрави хора и е установено, че предизвикват съвкупност от симптоми, които наподобяват болестни реакции. Хомеопатът трябва да избере показаното лекарство, което ще лекува пациента, като сравни симптомите, създадени от защитния механизъм при различни болести, с тези, предизвикани от прости вещества при експерименти, и открие подобие то между тях. Това е основният закон в хомеопатията, изведен от Ханеман: *Similia Similibus Curentur* (Подобното се лекува с подобно)⁹. Ако подобно лекарство се даде на пациента, то ще стимулира в положителна посока защитния механизъм. След възможно първоначално влошаване ще възстанови хомеостазата на организма. Въпреки че е във фаза на болест, ако организъмът все още е в много добро състояние, защитният механизъм ще създаде симптоми, показващи ясен модел за хомеопатично лечение. Ако състоянието на организма е твърде влошено, насочващите симптоми ще бъдат по-неясни и ще затрудни намирането на най-правилното лекарство.

Оценка на предписанието

Да се намери правилното хомеопатично лекарство, с което да се започне лечение, е важно, но често много по-ценно е да може да се оцени ефектът след приема на лекарството. Хомеопатът трябва да може да каже дали след предписанието пациентът се движи в правилната посока (към възможно излекуване). Ако не осъзнава напълно какво се случва в организма на пациента, може да допусне грешки в лечението. За

съжаление, често хомеопатите решават, че след даване на едно лекарство и отстраняване на няколко симптома са постигнали излекуване. В най-добрия случай това е едно огромно неразбиране.

Има правила, които показват дали пациентът се движи към излекуване, дали е само облекчаване на състоянието, или в най-лошия случай симптомите са потиснати¹⁰. Ако хомеопатът не разбира правилно и не използва тези прости правила, твърде вероятно е да бъде неприятно изненадан, че пациентът не се е подобрил или дори се е влошил години след започване на лечението.

Едно от предимствата на детайлното снемане на хомеопатичен случай е, че всяко посещение на пациент се пази в продължение на много години¹¹. Изучаването на минали случаи ни позволява да разберем начина, по който защитният механизъм е реагирал по време на лечебния процес.

Посоката на излекуване

Много наблюдения показват, че когато защитният механизъм се възстановява, има определена закономерна последователност в процесите, която може да насочи в бъдеще хомеопата или всеки друг лекар. Нарича се *посока на излекуване*^{12,13} и включва следните три наблюдения:

1. Лечебният процес се движи от центъра към периферията. Защитният механизъм следва определени модели в опита си да защити организма от влошаване. Някои от моделите са добре познати, като например връзката между екзема и астма и връзката между ставни и сърдечни оплаквания. Когато посоката е правилна, симптомите ще се придвижат от

жизненоважни към повърхностни органи и по същия начин от психоемоционално към физическо ниво.

2. Симптомите ще се появят в обратен ред, когато организмът се движи към излекуване. Ако имунната система е била потисната от химични лекарства или по друг начин, защитният механизъм запазва в своята памет защитната линия, която е следвал по време на потискане. В основни линии при потискане той е принуден да позволи на нарушението да проникне дори по-дълбоко по определени начини в организма, както беше споменато по-горе.

След като успее да преодолее потискането с помощта на положителна стимулация, той извежда нарушението навън, като следва същия път, но в обратен ред, до момента на първото нарушение. Това означава, че ще се появят отново симптоми, изчезнали по време на потискането, но в обратен ред. Ако предишното остро или хронично състояние всъщност е било излекувано, то няма да се прояви отново. Обратно, ако настоящото състояние е резултат от потисната болест, то ще се появи отново. Например пациенти, които имат хронично заболяване и преди появата му са имали чести остри заболявания с висока температура, отново ще боледуват остро с висока температура след прием на правилното лекарство, защото имунната система се възстановява.

3. При излекуване симптомите се появяват отгоре надолу и отвътре навън. Например екземата ще се движи в посока от лицето и тялото до крайниците и ще изчезне последно от ръцете и краката. Има изключение обаче от това правило при конкретно предишно потискане. Например по време на подобрение на астма ще се появи хрема, която

е била потисната в началото. Тази посока на излекуване в горните дихателни пътища е правилна, защото лигавиците на носа (напр. при ринит) са по-периферни от белите дробове, които са по-важен орган. Хремата е по-малко опасна от инфекциите на белите дробове. Следователно в този случай излекуването е от центъра към периферията и се движи в правилна посока.

Тези насоки ни помагат да разберем дали приложеният лечебен стимул има положителен, или отрицателен ефект върху защитния механизъм и дали се движим към възможно излекуване, или към потискане. Макар кратките ми обяснения да изглеждат опростени и едностранчиви, по-нататък ще дам повече подробности. Така че хомеопатите да могат да разберат освен традиционната посока на лечение и новите наблюдения, които изведох във връзка с нивата на здраве. Ще им помогне да оценят по-точно действието на хомеопатичното лекарство. И ще е от голяма полза за практикуващите в стремежа им да подобрят и да ускорият лечението.

БЕЛЕЖКИ

1. Vithoulkas, G. *A New Model for Health and Disease*. Alonissos International Academy of Classical Homeopathy, chapter 4, 2008.
2. Menninger, K. *The Vital Balance: The Life Process in Mental Health and Illness*. New York, Viking Press, 1975.
3. Hahnemann, S. *The Chronic Diseases*. New Delhi, Jain Publishers, 17–31, reprint 1992.
4. Koutroubakis, I.E. et al. Appendectomy, Tonsillectomy, and Risk of Inflammatory Bowel Disease: Case-Controlled Study in Crete. *Diseases of the Colon & Rectum*. 42(2): 225–30, 1999.

5. Maté-Jimenez, J. et al. Tonsillectomy and Inflammatory Bowel Disease Location. *European Journal of Gastroenterology & Hepatology*. 8(12):1185–8, 1996.
6. Vithoulkas, G. *A New Model for Health and Disease*. Alonissos International Academy of Classical Homeopathy, 130–2, 2008.
7. Hauser, W.E., Remington, J.S. Effect of Antibiotics on the Immune Response. *American Journal of Medicine*. 72:711–6, 1982.
8. Wing, E.G., Remington, J.S. Delayed Hypersensitivity and Macro-Phage Functions, in Fudenberg, H.H. et al. (eds). *Basic and Clinical Immunology*. Los Altos, California, Lange Medical Publications, 129–43, 1980.
9. Hahnemann, S. *Organon of Medicine*. New Delhi, Jain Publishers, sixth edition, 26, reprint 1983.
10. Vithoulkas, G. *A New Model for Health and Disease*. Alonissos International Academy of Classical Homeopathy, chapter 17, 2008.
11. Hahnemann, S. *Organon of Medicine*. New Delhi, Jain Publishers, sixth edition, 201–8, 1983.
12. Kent, J.T. *New Remedies: Clinical Cases, Lesser Writings*. New Dehli, Jain Publishers. Reprint, 273, 2005.
13. Vithoulkas, G. *The Science of Homeopathy*. Alonissos International Academy of Classical Homeopathy, chapter 3, 2009.